

Fra arkivet 1977

PUBLISERT 6. mars 2018

Spørsmål om barnekultur

Slik vi finner «barnekulturen» i skoler, og andre steder der voksne lager organisert omsorg for barn, er den ofte kjedelig og konvensjonell. Alt for sjelden gir den anledning til produktiv aktivitet og motivasjonelt engasjement. Den organiserte barnekulturen er av forholdsvis ny dato og kan delvis føres tilbake til protestantisk etikk, som har trukket et skille mellom hva barn kan gjøre og hva voksne kan gjøre. Men tidligere var i det minste skillelinjene klare. I vår tid, der det ofte blir umulig å forstå hva de voksne har fore, blir det vanskelig for barna å inkorporere de voksnes aktivitet i lek.

I tidligere tider var samværet med voksne en begynnelse på skolegangen. Overgangen til et voksent liv fant sted gradvis, ikke for langsomt og ikke for fort, slik at det om hadde vært lek etter hvert ble alvor. I vår tid er skillet mellom barnets og den voksnes livsform tydeligere enn noen gang før – dette synes å være et biprodukt av samfunnets teknologisering. Hvis barna som vokser opp innen vårt samfunnssystem ikke får anledning til å observere og å delta i de voksnes livsform, blir det, nærmest uunngåelig, dannet noe som kunne kalles en barnekultur. Spørsmålet vi må reise er om barns livsform trenger å være så isolert fra kulturen forøvrig, og hva som kan gjøres for å tilføre engasjement til situasjoner der barn lærer.

Det er to enkle implikasjoner som trekkes av det jeg har drøftet ovenfor. For det første at barnas introduksjon til kulturen ikke bør skilles så sterkt fra de aktiviteter som finnes i kulturen for øvrig. Dette kan synes som «progressiv pedagogikk», men synspunktet går langt videre og impliserer en økologisk modell for omsorg og læring. En konsekvent gjennomføring av synspunkt i praksis ville måtte føre til en langt høyere prioritering av barns levevilkår enn det som er vanlig i dag.

For det andre burde de som planlegger miljøer for barn ta hensyn til det potensial som ligger i små, aldersheterogene grupper. Hvis større barn, i barnehagen og skolen, fikk anledning til å leke med og ta omsorg for dem som er mindre, ville en sannsynligvis lett kunne skape bedre miljøer i slike institusjoner. Men små skoler og barnehager, og andre mer uformelle miljøer som kan legge vekt på læring innen rammen av adekvate sosiale relasjoner, har vært lite populære enheter blant våre effektive og teknologisk og økonomisk innstilte politikere.

Fra Lars Smiths «Spørsmål om barnekultur», juli 1977

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 56, nummer 3, 2018, side 200

